Η ψευτισμένη ζωή μας (Χρήστος Γιανναράς)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 15 Ιανουαρίου, 2006

Δυσάρεστο σε μέρες γιορτινές να μετράμε πόσο έχει ψευτίσει η ζωή μας. Ομως, και δίχως ρωγμές στη στεγανή μας ψευτιά, έστω περιθωριακές και ελάχιστες, στεγνώνει η ζωή από κάθε ελπίδα.

Κάποιος, λοιπόν, ας ψιθυρίσει συνωμοτικά: Ναι, γιορτάζουμε γεγονότα που δεν τα πιστεύουμε, ούτε μας αγγίζει το νόημά τους. Είναι το ίδιο όπως ψηφίζουμε κόμματα που βαθύτατα περιφρονούμε ή βδελυσσόμαστε. Το ίδιο, όπως εντρυφούμε σε προγράμματα τηλεοπτικά που ειρωνευόμαστε και χλευάζουμε. Το ίδιο, όπως δίνουμε την προτίμησή μας δημοσκοπούμενοι σε πρόσωπα που μόλις χθες τα ελεεινολογούσαμε. Και τα ανάλογα πάμπολλα.

Σήμερα η «γιορτή» συνδέεται με μικροηδονές κατανάλωσης, όχι με γεγονότα ή εμπειρίες που θα μπορούσαν ίσως να φωτίσουν το σκοτεινό αίνιγμα του θανάτου. Γιορτάζεται η «γιορτή» στην αγορά και με τα μέτρα της αγοράς, με μικροαπειθαρχίες στους κανόνες της εξαναγκαστής λιτότητας. Ο μεταφυσικός άξονας της γιορτής μεταφράζεται σε α-νόητο συναίσθημα, γι’ αυτό και σε φανταχτερό διάκοσμο εντυπωσιακής ψευτιάς, με δήθεν χιόνι, δήθεν έλατα, δήθεν αγγελούδια, μετασκευάζεται το κάποτε ευαγγέλιο σε λεηλατημένο παραμύθι.

Ακριβώς όπως και η πολιτική: Το κάποτε όραμα της κοινωνίας των πολιτών, το άθλημα της αυταπάρνησης για να υπηρετηθούν τα κοινά, μεταποιείται σήμερα σε ευτελισμένη λοβιτούρα κατασκευής εντυπώσεων, μεθοδικής παραπλάνησης των πολιτών, εξαγοράς των ηδονών της εξουσίας με οποιοδήποτε τίμημα. Διάκοσμος εντυπωσιακής ψευτιάς με δήθεν προγράμματα, δήθεν ιδεολογικές διαφορές, δήθεν αγώνες κοινωνικούς, όλα ψιμύθια και προσωπεία αρρωστημένης μανίας για ισχύ.

Και εμείς οι πολλοί, δήθεν κριτές και δήθεν ελευθερόφρονες, συντηρούμε την ψευτιά και την απάτη συμβιβασμένοι με την αποϊέρωση της πολιτικής. Ψηφίζουμε αυτούς που αποδεδειγμένα μας εξαπατούν, βραβεύουμε ανενδοίαστα την ανικανότητα και τη

μικρόνοια, ανεβάζουμε πρώτους στην προτίμησή μας τους εξόφθαλμα ευνοημένους από ξένα κέντρα αποφάσεων, ακόμα κι όταν τους βλέπουμε και τους ακούμε έτοιμους να ξεπουλήσουν πάτρια γη για να κρατηθούν στην εξουσία. Ντύνουμε κι εμείς τα μικροσυμφέροντά μας ή τις ψυχολογικές μας αγκυλώσεις με συνθηματολογικά ψευδολογήματα, αρνούμαστε να δούμε την προπαγανδιστική εξαπάτηση, το κομματικό κράτος, την ιδεολογική τρομοκρατία, τη διαπλοκή και τη διαφθορά, τον ενδοτισμό, την ανεπάρκεια που ισοδυναμεί με προδοσία.

Δυσάρεστο σε μέρες γιορτινές να μετράμε πόσο έχει ψευτίσει η ζωή μας. Είναι μια αντίστροφη αναζήτηση γνησιότητας, αφού οι καταφατικοί εντοπισμοί μας κατακλύζουν με την εκβιαστική δυναμική της προπαγάνδας ή των ψυχολογικών ψευδαισθήσεων. Ακόμα και το νόημα της γιορτής το φορτώσαμε με τόση παραφθορά που δεν μπορεί πια να λειτουργήσει. Οριοθετημένο με ποίηση μοναδική και δραματουργία ανυπέρβλητη, μουσική και ζωγραφική που «επί το πρωτότυπον διαβαίνουν», αλώνεται σήμερα το νόημα της γιορτής και αλλοτριώνεται σε ηθικολογία και θρησκευτική κενολογία, σε ανελέητο κιτς πλαστικών πολυέλαιων και ηλεκτρικών καντηλιών, σε χρυσοποίκιλτη αισθητική βαναυσότητα και σε παιδαριώδη ρητορεύματα.

Και είμαστε όλοι κατευχαριστημένοι, αφού η «θρησκεία» γίνεται όλο και πιο «επικρατούσα» με τα ΜΜΕ να σφάζονται στην ποδιά της και να είναι σωστή ανθρωποθάλασσα το προσκύνημα της ιεροσολυμίτικης Φραγκοπαναγιάς. Κατευχαριστημένος και ο «προοδευτικός» μηδενισμός, αφού πληθαίνουν έτσι τα τεκμήρια ότι το άλλοτε λαϊκό σώμα της Εκκλησίας αποδείχνεται στο τηλεθέαμα κοινωνικό περιθώριο θρησκοληψίας.

Τόλμησε αμήχανη έκκληση ένας επίσκοπος: να εξηγήσουν οι κληρικοί στον λαό τη διαφορά ανάμεσα στην Εκκλησία και στη μαγεία, στην προσκύνηση των εικόνων και στον φετιχισμό. Και ξεσηκώθηκε η θεσμική θρησκευτική εξουσία να τον κατακεραυνώσει σαν εικονομάχο και προτεστάντη, μήπως και ξεσκεπαστεί το ψεύτισμα της ζωής μας και της υπαρκτικής μας ελπίδας. Εσωζε το αισθητήριο της ανάγκης για γνησιότητα η αντίδραση του επισκόπου, έστω κι αν ο ίδιος δεν είχε τη γλώσσα να δείξει τη διαφορά της εκκλησιαστικής εικόνας από τη βατικάνια χαλκομανία, να θυμίσει τις «τρεις αντίχριστες δυνάμεις στον κόσμο, που μπορούν να νικήσουν και να υποτάξουν για πάντα τη συνείδηση των ανθρώπων: Το θαύμα, το μυστήριο και το κύρος», όπως αποκαλυπτικά διακήρυξε ο Ντοστογιέφσκι.

«Ο άνθρωπος δεν ζητεί τόσο τον Θεό όσο τα θαύματα και μόλις αρνηθεί το θαύμα θα αρνηθεί παρευθύς και τον Θεό. Και επειδή δεν έχει τη δύναμη να μείνει δίχως θαύματα, θα προσκυνήσει τις μαγγανείες, τα ξόρκια των τσαρλατάνων». Αντί να αποτραβηχτεί στην αφάνεια το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων για να καλύψει τις πληγές και τις ντροπές του, έτσι που ξεγυμνώθηκαν με τη διαβόητη εκλογή του νέου πατριάρχη (μένουν αναπάντητα τα ανατριχιαστικά στοιχεία που έφερε τότε στο φως το άρθρο του Γρ. Καλοκαιρινού στην «Καθημερινή»), περιφέρει σαν δήθεν εκκλησιαστική Εικόνα μια Δυτική Μαντόνα παρασύροντας στην ψευτιά τη λαϊκή ευσέβεια.

Λογαριάζουμε τις χαλκομανίες για εικόνες, τους μαγείρους των εντυπώσεων για πολιτικούς, το εκτρωματικό σχέδιο Ανάν για «σωτηρία» της Κύπρου, την κρετινική προπαγάνδα για υψηλή δημοσιογραφία. Ακριβώς όπως λογαριάζουμε δήθεν σαν «γιορτή» το δίχως νόημα φολκ-λορ που μετασκευάζει τα Χριστούγεννα σε λεηλατημένο παραμύθι, μήπως και κινηθεί η αγορά. Το ψέμα έχει ποτίσει τους θεσμούς, τη γλώσσα, τη νοο-τροπία, τις συνειδήσεις μας, έχει γίνει ζωή μας.

Αν συνεχίσει να υπάρχει ιστορικά ο Ελληνισμός, τα Χριστούγεννα του 2002 θα μείνουν με πρόσημο το μνημειώδες «Συμβιβασμού Εγκώμιον»: Στην ελληνίδα γλώσσα των άλλοτε «ελευθερίων και μεγαλοψύχων» ορίστηκε ο συμβιβασμός (σε θέματα προάσπισης βωμών, εστιών και πολιτισμού) ως «η σοφία της περιορισμένης δυνατότητας... θυσία συνέσεως, στοιχείο ενηλικιώσεως του πολιτικού πολιτισμού... εσωτερική επιλογή που προηγείται της πρακτικής του εφαρμογής... Να σκεφθούμε τον συμβιβασμό σαν υποχρεωτική ανιδιοτέλεια»! Καραολής, Δημητρίου, Παλληκαρίδης, Αυξεντίου, Μάτσης, φανερά υστερούσαν σε «πολιτικό πολιτισμό».

Χριστούγεννα σημαδεμένα με ντροπή και άκρα οδύνη.

(Πηγή: "Καθημερινή" 22-12-2002)